

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 1Co/40/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8617204042
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 11. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Angelovič
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2018:8617204042.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Angeloviča a členov senátu JUDr. Mareka Kohúta a JUDr. Anny Ilčinovej v spore žalobcu: Rozhlas a televízia Slovenska, so sídlom Mlynská dolina, 845 45 Bratislava, IČO: 47 232 480, zastúpeného Advokátska kancelária RELEVANS s.r.o., so sídlom Dvořákovo nábrežie 8A, 811 02 Bratislava, IČO: 47 232 471, proti žalovanému: P. T., A.. X.XX.XXXX, W. L., T. XX, o zaplatenie 469,48 eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Svidník č.k. 8C/31/2017-19 zo dňa 30.11.2017, takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby a vo výroku o trovách konania.

Žalovaný má nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalobcovi v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Svidník (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 151,56 eur a náhradu poštovného vo výške 1,45 eur, a to do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku, v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a žalovanému náhradu trov konania nepriznal.

2. Vychádzal zo zistenia, že žalobca žalobou podanou dňa 20.9.2017 žiadal, aby súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť mu sumu 469,48 eur, úhradu poštových sadziieb spojených s vymáhaním vo výške 1,45 eur a trovy konania. Z prehľadu predpisov a platieb súd zistil, že žalovanému boli vykonané predpisy platieb za poskytovanie služieb verejnosti Rozhlasom a televíziou Slovenska (ďalej len „RTVS“) od 04/2008 do 01/2017 vo výške 4,64 eur mesačne, spolu vo výške 495,69 eur. Za toto obdobie žalovaný vykonal úhrady spolu vo výške 41,76 eur (9 x 4,64 eur). Výzvou zo dňa 19.1.2017 vyzval žalobca žalovaného na zaplatenie nedoplatku, ktorý mal byť ku dňu 31.1.2017 vo výške 453,93 eur. Výzva bola doručená žalovanému dňa 27.1.2017, čo žalovaný potvrdil podpisom na doručke. Rozhodujúcou otázkou podľa súdu prvej inštancie bolo to, či predmetný spor je sporom spotrebiteľským, teda či ide o spor zo spotrebiteľskej zmluvy alebo súvisiaci so spotrebiteľskou zmluvou v zmysle § 290 CSP. Žalobca v žalobe uviedol, že nárok uplatňovaný žalobou je nárokom vyplývajúcim priamo zo zákona povahou približujúci sa dani, a preto predmetný spor nie je možné považovať za spotrebiteľský. S týmto tvrdením sa súd prvej inštancie nestotožnil, poukazujúc na to, že je síce pravdou, že úhrada za služby verejnosti poskytované RTVS je stanovená priamo zákonom a zákon priamo nevyžaduje osobitný záväzkový vzťah medzi žalobcom a žalovaným, vychádzajúc z § 290 CSP spotrebiteľským sporom nie je len spor medzi dodávateľom a spotrebiteľom vyplývajúci zo spotrebiteľskej zmluvy, ale je ním aj spor súvisiaci so spotrebiteľskou zmluvou. Povinnosť platiteľa platiť úhrady za služby verejnosti poskytované RTVS je priamo viazaná na existenciu skutočnosti, že platiteľ je odberateľom elektriny v odbernom mieste, z ktorého sa odoberá elektrina pre spotrebu v byte alebo v rodinnom dome. Platiteľ sa pritom v zmysle § 2 písm. a) zákona č. 251/2012 Z.z. o energetike stáva odberateľom elektriny na základe

zmluvy o (združenej) dodávke elektriny medzi odberateľom a dodávateľom elektriny, pričom táto zmluva je zmluvou spotrebiteľskou v zmysle § 52 a nasl. OZ. Žalobca nepreukázal, že by žalovaný mal pri uzatváraní alebo plnení zmluvy o dodávke elektriny konať v rámci predmetu podnikateľskej činnosti. Bez existencie zmluvy o dodávke elektriny, ktorá je zmluvou spotrebiteľskou, by neexistoval ani nárok žalobcu na platbu úhrad za služby verejnosti zo strany žalovaného. Nárok uplatňovaný žalobou je preto nárokom súvisiacim so spotrebiteľskou zmluvou, pričom žalobca aj pôsobí ako dodávateľ a žalovaný ako spotrebiteľ, čím sú splnené podmienky pre posudzovanie tohto sporu ako sporu spotrebiteľského podľa § 290 CSP. Súd prvej inštancie tak z úradnej moci preskúmal opodstatnenosť uplatneného nároku z hľadiska jeho súladu s ustanoveniami o ochrane spotrebiteľa a dospel k záveru, že nárok žalobcu je dôvodný len čiastočne. Žalobca si voči žalovanému uplatnil nárok na úhrady za obdobie od 01.04.2008 do 31.01.2017. Splatnosť úhrady za príslušný mesiac bola do konca tohto príslušného kalendárneho mesiaca a nasledujúcim dňom (prvým dňom nasledujúceho mesiaca) sa platiteľ úhrady dostal do omeškania. Týmto dňom (prvým dňom nasledujúceho mesiaca) začala plynúť aj premlčacia lehota vo vzťahu ku každej jednej úhrade osobitne. Žalobca podal žalobu na súde dňa 20.9.2017, a preto premlčané sú všetky predpísané úhrady splatné viac ako 3 roky pred 20.9.2017, tzn. pred 20.9.2014. Nepremľčané sú tak predpísané úhrady za obdobie od 09/2014 do 01/2017, t.j. celkovo 29 mesačných úhrad vo výške 134,56 eur (29 x 4,64 eur). Z nich žalovaný uhradil jednu platbu (20.8.2015) vo výške 4,64 eur, a preto je povinný zaplatiť žalobcovi úhrady v sume 129,92 eur. Okrem úhrad je žalovaný v zmysle § 10 zákona č. 340/2012 Z.z. o úhrade za služby verejnosti poskytované RTVS povinný zaplatiť žalobcovi aj pokutu vo výške 17,- eur, pretože žalobca preukázal, že žalovanému doručil výzvu na zaplatenie nedoplatku, pričom žalovaný v lehote 30 dní od doručenia výzvy nedoplatok neuhradil a taktiež náhradu poštovného podľa poštovej sadzby za doručenie tejto výzvy vo výške 1,45 eur podľa potvrdenia Tarifnej ceny za úradnú zásielku vystaveného X. F., Y..X.. Žalovaný je tak povinný zaplatiť žalobcovi sumu 146,92 eur (129,92 eur úhrady + 17,- eur pokuta) a 1,45 eur náhradu poštovného. V prevyšujúcej časti súd žalobu ako nedôvodnú zamietol. O trovách konania súd rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP podľa pomeru úspechu strán sporu. Žalobca bol v konaní úspešný len v rozsahu 31,29 %. V prevažnej časti bol tak úspešný žalovaný, ktorému ale v konaní žiadne trovy nevznikli, preto mu súd náhradu trov konania nepriznal.

3. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca, a to proti výroku, ktorým súd žalobu vo zvyšku zamietol a vo výroku o trovách konania z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d), f), h) CSP. Žalobca nesúhlasí so záverom súdu prvej inštancie, že spor medzi žalobcom a žalovaným je sporom spotrebiteľským. Má za to, že vzťah medzi žalobcom a žalovaným založený na ustanoveniach zákona č. 340/2012 Z.z. nemožno klasifikovať ako spotrebiteľský vzťah zo spotrebiteľskej zmluvy, nakoľko ide o zákonnú povinnosť žalovaného platiť koncesionárske poplatky, na ktorú je viazaný ust. § 3 a ust. § 6 zákona č. 340/2012 Z.z. a žalobca a žalovaný neuzatvorili žiaden formulárový typ zmluvy a žalovaný ani nepristúpil k žiadnym obchodným či iným podmienkam žalobcu. Žalovaného povinnosť platiť koncesionárske poplatky, výška a splatnosť poplatku je určená priamo zákonom. Keďže zákon nie je spotrebiteľskou zmluvou, nemôže byť ani koncesionárska povinnosť spotrebiteľskou povinnosťou. Súd totiž neskúma právny základ vzťahu medzi žalobcom a žalovaným, ktorým je zákon, ale podmienky, za ktorý tento zákonný základ možno použiť. Podľa názoru žalobcu nie je spor o úhradu koncesionárskych poplatkov sporom súvisiacim so spotrebiteľskou zmluvou, nakoľko podmienky vzťahu medzi žalobcom a žalovaným nebolo možné vzájomne upraviť. Uzatvorenie zmluvy medzi žalovaným a poskytovateľom elektrickej energie je právnou skutočnosťou spôsobujúcou vznik jeho zákonnej povinnosti. Súčasne nie sú splnené podmienky charakteru žalobcu a žalovaného ako dodávateľa a spotrebiteľa. Podľa žalobcu je vylúčené, aby šlo o spor medzi dodávateľom a spotrebiteľom ako to predpokladá znenie § 290 CSP, keďže žalobca v tomto vzťahu nevystupuje ako osoba, ktorá koná v rámci svojej podnikateľskej činnosti. Pri posúdení, či uplatnený nárok so spotrebiteľskou zmluvou súvisí, treba posúdiť podľa ustanovení hmotného práva. Aj tu však musí byť súčasne naplnené kritérium, že ide o spor medzi dodávateľom a spotrebiteľom. Vzhľadom na uvedené má žalobca za to, že v danom prípade súd nemal príslušnosť skúmať spor z úradnej moci a tak nemohol bez akejkoľvek reakcie žalovaného na žalobu rozhodnúť o premlčaní nároku žalobcu, nakoľko nebola splnená podmienka podľa ust. § 100 ods. 1 druhá veta Občianskeho zákonníka. Vzhľadom na uvedené navrhuje, aby odvolací súd zrušil rozsudok v napadnutej časti a vrátil vec na nové prejednanie, alebo aby rozsudok zmenil tak, že žalobe v plnom rozsahu vyhovie a zaviazže žalovaného na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

4. Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu nevyjadril.

5. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací, príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona číslo 160/2015 Z. z., Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“), v zmysle pravidiel uvedených v § 470 ods. 1, 2 CSP, vzhľadom na včas podané odvolanie žalobcu, preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozhodnutia oznámil na úradnej tabuli súdu, ako aj na príslušnej webovej stránke najmenej 5 dní vopred a zistil, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

6. So zreteľom na obsah odvolania žalobcu, v odvolacom konaní boli preskúmané výroky napadnutého rozsudku, ktorým bola žaloba v prevyšujúcej časti zamietnutá, ako aj súvisiaci výrok o trovách konania, a preto výrok rozsudku, ktorým bolo žalobe čiastočne vyhovené, ktorý odvolaním napadnutý nebol, v odvolacom konaní preskúmaný nebol, a ako taký nadobudol právoplatnosť (§ 367 ods. 2 CSP).

7. Podľa § 387 ods. 1 a ods. 2 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

8. Odvolací súd sa v zmysle ust. § 387 ods. 2 CSP stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, pretože vykazuje známky vecnej správnosti. Z konania pred súdom prvej inštancie i pred odvolacím súdom iný, než napadnutým rozsudkom vyslovený právny záver nevyplýva a v odvolaní uvedené argumenty nie sú spôsobilé privodiť iné právne hodnotenie stavu veci. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec aj správne právne posúdil. Keďže na týchto správnych skutkových zisteniach a správnom právnom posúdení veci sa nič nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje a len na zdôraznenie jeho správnosti k odvolacím námietkam žalobcu dodáva:

9. Predmetom sporu je nárok žalobcu na zaplatenie pohľadávky z titulu nezaplatenia úhrady za služby verejnosti v zmysle ust. § 3 písm. a) zákona č. 340/2012 Z.z. o úhrade za služby verejnosti poskytované Rozhlasom a televíziou Slovenska a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

10. Podľa § 7 ods. 1 a 2 zákona č. 340/2012 Z.z. v znení neskorších predpisov, povinnosť platiť úhradu vzniká od prvého dňa kalendárneho mesiaca nasledujúceho po kalendárnom mesiaci, v ktorom sa osoba stala platiteľom, a zaniká posledný deň kalendárneho mesiaca, v ktorom osoba prestala byť platiteľom. Úhrada sa platí mesačne; úhradu za príslušný kalendárny mesiac je platiteľ povinný zaplatiť do posledného dňa príslušného kalendárneho mesiaca.

11. Podľa § 10 ods. 1 až 5 citovaného zákona, platiteľ, ktorý nezaplatí úhradu podľa § 7, je v omeškaní so zaplatením úhrady. Ak vyberateľ úhrady zistí, že platiteľ je v omeškaní so zaplatením úhrady, je povinný ho písomne vyzvať do 60 dní od zistenia tejto skutočnosti na zaplatenie tejto úhrady a na zaplatenie poštových sadzieb²³) súvisiacich s odoslaním výzvy na zaplatenie úhrady. Ak platiteľ podľa § 3 písm. a) nezaplatí úhradu a poštové sadzby v lehote do 30 dní od doručenia výzvy podľa odseku 2, platiteľ je povinný zaplatiť vyberateľovi úhrady aj pokutu 17,- eur. Ak platiteľ podľa § 3 písm. b) nezaplatí úhradu a poštové sadzby v lehote do 30 dní od doručenia výzvy podľa odseku 2, platiteľ je povinný zaplatiť vyberateľovi úhrady aj pokutu a) 33 eur, ak nezaplatil úhradu podľa § 6 ods. 5 písm. a), b) 66,- eur, ak nezaplatil úhradu podľa § 6 ods. 5 písm. b), c) 100,- eur, ak nezaplatil úhradu podľa § 6 ods. 5 písm. c), d) 133,- eur, ak nezaplatil úhradu podľa § 6 ods. 5 písm. d), e) 166,- eur, ak nezaplatil úhradu podľa § 6 ods. 5 písm. e). Nárok na zaplatenie úhrady, s ktorou je platiteľ v omeškaní, pokuty podľa odsekov 3 a 4 a poštových sadzieb je povinný vyberateľ úhrady uplatniť na súde.

12. Podľa § 52 Občianskeho zákonníka spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní

a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

13. Podľa § 290 CSP spotrebiteľský spor je spor medzi dodávateľom a spotrebiteľom vyplývajúci zo spotrebiteľskej zmluvy alebo súvisiaci so spotrebiteľskou zmluvou.

14. Podľa § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa orgán rozhodujúci o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy prihliada aj bez návrhu na nemožnosť uplatnenia práva, na oslabenie nároku predávajúceho voči spotrebiteľovi, vrátane jeho premlčania alebo na inú zákonnú prekážku alebo zákonný dôvod, ktoré bránia uplatniť alebo priznať plnenie predávajúceho voči spotrebiteľovi, aj keď by inak bolo potrebné, aby sa spotrebiteľ týchto skutočností dovoľával.

15. Odvolací súd nespochybňuje, že žalobca je oprávnený vymáhať voči žalovanému nárok spočívajúci v zaplatení tzv. úhrad za služby verejnosti v zmysle zákona č. 340/2012 Z.z. Taktiež je nepochybné, že predmetom žaloby je nárok vyplývajúci priamo zo zákona č. 340/2012 Z.z., resp. zo zákona č. 68/2008 Z.z. ohľadom nárokov splatných do 31.12.2012. Tieto právne predpisy obsahujú úpravu vzťahov súvisiacu s existenciou a platením úhrad za služby verejnosti.

16. Treba sa však zaoberať spotrebiteľskou povahou veci, ktorá je relevantná najmä pokiaľ ide o použitie ustanovení zákona týkajúcich sa poučovacej povinnosti zo strany súdu, najmä vhodného spôsobu poučenia spotrebiteľa nad rámec všeobecnej poučovacej povinnosti, poučenia o viacerých možnostiach zastupovania, poučenia aj o iných spôsoboch účelnej obrany (§ 292 CSP). Povaha právnej veci má ďalej význam aj pri otázke prihladenia na premlčanie aj bez návrhu, pri aplikácii osobitných ustanovení o dokazovaní, pri oslobodení od platenia súdneho poplatku a ďalších procesných odlišnostiach v sporoch so slabšou stranou sporu. Aj z týchto dôvodov je posúdenie skutočností, či sa na takýto spor strán použijú ustanovenia ohľadom spotrebiteľských sporov veľmi dôležitou.

17. Vznikli totiž pochybnosti v súvislosti s právnou otázkou, či došlo k oslabeniu práva v dôsledku oddialovania s jeho uplatnením na súde voči žalovanému a v kladnom prípade či sa má zohľadniť premlčanie aj bez námietky žalovaného priznaním mu statusu spotrebiteľa.

18. Otázkou, či ide o spotrebiteľskú právnu vec považuje odvolací súd za zásadnú a od jej vyriešenia závisí aj výsledok sporu. V analogických prípadoch súdy nepriznali prijímateľom predmetnej služby status spotrebiteľa (porov. napr. rozhodnutie KS v Banskej Bystrici z 31.10.2017 č.k. 12Co/282/2017). Odvolací súd sa z nižšie uvedených dôvodov od uvedených názorov odkláňa.

19. Existuje súvislosť medzi službou verejnoprávneho vysielania a sporným poplatkom, či úhradou (tiež „koncesionársky poplatok“), aj keď povinnosť zaplatiť tento poplatok nevyplýva z bezprostredného poskytnutia služby, ktorej priamu hodnotu by tento poplatok či úhrada predstavovala, ale tento poplatok súvisí výlučne s uzavretou zmluvou o dodávke elektrickej energie bez prípadnej súvislosti s preukázanou držbou televízneho prijímača, či rozhlasového aparátu.

20. Samotný prístup k takejto službe, tiež možno povedať, že je voľným a nepodlieha zaplateniu tohto poplatku ako v prípade napr. zaplatenia poplatku za službu prijímania kódovaných televíznych staníc, kedy až zakúpením príslušného kódovacieho zariadenia možno sledovať takéto televízne vysielanie.

21. Ak by sa mala dať odpoveď na povahu vzťahu čo možno najstručnejšie, tým elementárnym dôvodom na podporu spotrebiteľskej povahy veci je fakt, že aj v prípade RTVS - vysielacej služby ide o službu, a ak ju žalovaný neprijal na obchodné účely (tiež profesiu, či zamestnanie), tak ide čisto o spotrebu služby.

22. Samotný fakt, že zákonodarca nezvolil zmluvný systém, napr. povinné zmluvné prijímanie predmetnej vysielacej služby, nemôže byť prekážkou pre to, aby státisíce občanov stratili status konzumentov služby. Naopak, svojím spôsobom legislatívne vnútenie televíznej a rozhlasovej služby je jedna z okolností, ktoré majú potenciál ovplyvniť v budúcnosti posudzovanie obchodných praktík RTVS, či nie sú nekalé. Ako RTVS priznáva, aj keď len sčasti, predsa len aj ona podniká a robí tak v rámci poskytovania služby širokým vrstvám obyvateľstva.

23. Odvolací súd teda nijako nespochybňuje mimoriadne významné (doslova) poslanie verejnoprávnej RTVS, no bolo by príliš odvážne konštatovať, že RTVS sa za žiadnych okolností nemôže dopustiť nekalých obchodných praktík, ktorých nosnú reguláciu obsahuje práve Spotrebiteľský kódex. Ak je ale tomu tak, tak na druhej strane sú tu občania ako konzumenti služby očakávajúci, že v prípade nekalej obchodnej praktiky budú na žalobcu dopadať ochranné normy spotrebiteľského práva.

24. Právne predpisy o ochrane spotrebiteľov pred nekalou praxou sú potencionálne vo vzťahu k širokým vrstvám obyvateľstva tými, ktoré dávajú odpoveď o možných spotrebiteľských konzekvenciách vzťahu medzi RTVS a prijímateľmi (konzumentmi) predmetnej transmisijnej služby. Smernica Rady 93/13 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách nie je pritom jedinou smernicou spotrebiteľského práva. To na margo odvolacích argumentov žalobcu, ktorý ako predpoklad spotrebiteľskoprávnej ochrany považuje len a len existenciu zmluvy.

25. Nie je úlohou súdu detektívne vyhľadávať potencionálne možné nekalé obchodné praktiky podľa spotrebiteľského kódexu a s tým spojenú existenciu spotrebiteľa. Fakt je ale ten, že unijné predpisy a implementované vnútroštátne právo nevychádzajú z nejakého uzavretého okruhu nekalých obchodných praktík. Zákon ani nemôže byť natoľko kauzistický, aby postihol všetky rozmanitosti života a postihol všetky do úvahy prichádzajúce možné nečestnosti (porov. príkladmo vypočítané nekalé obchodné praktiky podľa prílohy k Spotrebiteľskému kódexu a smernice 2005/29, napr. „agresívnou praktickou je okrem iného zahrnutie priameho nabádania pre deti do reklamy, aby si kúpili alebo aby presvedčili svojich rodičov alebo iných dospelých, aby im kúpili propagované produkty).

26. Prekážkou na kvalifikovanie veci ako spotrebiteľskej nie je ani legislatívne usporiadanie vzťahov medzi RTVS a konzumentmi jej verejnej služby (porov. obdobnú zákonnú reguláciu vzťahov medzi Štátnym fondom rozvoja bývania a konzumentmi „verejnoprávných“ úverov; zákon č. 607/2003 Z.z. o štátnom fonde rozvoja bývania). Isteže je problematické otvárať pri službe RTVS verejnosti tému neprijateľných zmluvných podmienok, ak zmluvy „nie“, no jednak nie je to celkom tak, pretože istá zmluva predsa len pre existenciu vzťahu existuje a je významná (zmluva o dodávke elektriny), no dôležitejší je fakt, že spotrebiteľskoprávne konzekvencie a nevyhnutnosť ochrany spotrebiteľa predmetnej vysielacej služby vyplývajú aj z možných obchodných praktík, ku ktorým môže dôjsť aj vo vzťahoch založených zákonom..

27. Za takýchto okolností, ak niet legislatívne uzavretého okruhu do úvahy prichádzajúcich obchodných praktík, ktoré môžu byť nekalé, tak ani čiastočne podnikajúceho žalobcu ako poskytovateľa služby širokým vrstvám obyvateľstva nemožno vylučovať z okruhu subjektov povinných dodržiavať zákaz nekalých obchodných praktík. Žalobca je dodávateľom služby a súčasne protipólom - protistranou spotrebiteľom verejnej transmisijnej služby bez ohľadu na to, či dôjde ku kolízii s normami na ochranu spotrebiteľa. Ani pri vzťahoch, v rámci ktorých niet pochybností o ich spotrebiteľskej povahe (úverové, poisťné a pod.), spotrebiteľský vzťah nevzniká až porušením práva ale už jeho založením.

28. Inými slovami tiež povedané, žalobca sa nestáva dodávateľom spotrebiteľskej služby až momentom, keď použije nekalú obchodnú praktiku v rozpore s legislatívou implementovanou na základe smernice 2005/29 „o nekalých obchodných praktikách“, ale už v čase, keď do vzťahu, z ktorého takáto praktika môže vstúpiť, a to bez ohľadu na formu vzniku vzťahu, teda vrátane jeho založenia zákonom. O to viac, ak právny vzťah s cieľom poskytovať službu širokým vrstvám obyvateľstva (nepodnikateľom) má zmluvný základ nevynímajúc zmluvu o dodávke elektriny so všetkými jej vedľajšími, náhodilými zložkami (accidentalia negotii) a ďalšími súvisiacimi vzťahmi.

29. Ide o odvodený záväzok vo vzťahu k verejnoprávnej inštitúcii. Ak by sa aj pripustila možnosť, že nejde o spotrebiteľský vzťah, potom za relevantné treba považovať vzťahy aj len súvisiace. V tomto smere zákon zaraďuje pod režim spotrebiteľského práva nielen spory zo spotrebiteľských zmlúv, ale aj spory súvisiace so spotrebiteľskou zmluvou (porov. slovo súvisiaci so spotrebiteľskou zmluvou v § 290 CSP).

30. Napriek skutočnosti, že vzťah priamo medzi platiteľom úhrady a RTVS nevznikol tým najbežnejším spôsobom („zmluvou“), nemožno prehliadať skutočnosť, že podmienkou jeho vzniku je uzavretie „štandardnej“ spotrebiteľskej zmluvy. Ak teda tento „pridružený vzťah“ má byť nejakým spôsobom právne

posúdený, zrejme musí byť posúdený v súlade s prvotnou zmluvou (o dodávke elektriny), od ktorej sa odvíja a ktorá spotrebiteľskou zmluvou nepochybne je.

31. Záver o spotrebiteľskej povahe právneho vzťahu medzi sporovými stranami podporujú aj argumenty právnej logiky, konkrétne argumentum a contrario. Ak by súd prijal právny záver, v zmysle ktorého RTVS nemá postavenie dodávateľa, poprel by tým judikatúru Súdneho dvora Európskej únie o vymedzení dodávateľa v prípadoch poskytovania služieb verejnoprávnymi korporáciami (napr. C-147/16). Z obsahu súdneho spisu je zároveň zrejmé, že žalovaný nevystupuje v právnom postavení fyzickej osoby, ktorá koná v rámci svojej podnikateľskej alebo obchodnej činnosti. Potom sa zákonite natíska otázka, aký status žalovaný potom má.

32. Ako vyplýva z výpisu z Obchodného registra Ministerstva spravodlivosti SR, Rozhlas a televízia Slovenska je zapísaná ako iná právnická osoba, ktorá v predmete činnosti má celoplošné digitálne vysielanie televíznych a programových služieb, ako aj vykonávanie podnikateľských činností a činností podľa zákona č. 532/2010 Z.z. o rozhlase a televízii Slovenka. V zmysle § 2 ods. 1 zák. č. 532/2010 Z.z. je RTVS verejnoprávna, národná, nezávislá, informačná, kultúrna a vzdelávacia inštitúcia, ktorá poskytuje službu verejnosti v oblasti rozhlasového vysielania a televízneho vysielania.

33. Odvolateľ zdôrazňuje svoje verejnoprávne postavenie ako prekážku pre posúdenie vzťahu ako spotrebiteľského. To má aj Štátny fond rozvoja bývania, ktorý poskytuje úvery pri pomerne striktnnej zákonnej úprave a aplikačná prax ho posúdila ako dodávateľa úverov pre spotrebiteľov (porov. rozsudok Krajského súdu v Nitre z 4.5.2017 č.k. 9Co/352/2016, rozsudok Krajského súdu v Trnave z 18.3.2015 č.k. 11Co/359/2014 a iné).

34. K otázke verejnoprávnosti dodávateľa služieb zaujal postoj aj Súdny dvor. Aj na belgickú školu ako inštitúciu s verejnou formou vlastníctva, ktorá študentke poskytla úver dopadá smernica Rady 93/13 ES (C-147/16). Obdobný záver vyplýva aj z rozsudku SD EU vo veci C-59/2012 BKK Mobil Oil Korperschaft des öffentlichen Rechts proti Zentrale Zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs, v ktorom Súdny dvor EÚ skonštatoval, že Smernica 2005/29/ES o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu, ktorou sa mení smernica Rady 84/450/EHS, sa má vykladať v tom zmysle, že do jej osobnej pôsobnosti patrí verejnoprávny subjekt poverený úlohou všeobecného záujmu, ako je správa zákonného systému zdravotného poistenia.

35. Je pravdou, že v Smernici 2005/29/ES je použitý pojem obchodník na rozdiel od pojmov predajca, či dodávateľ, ktoré používa Smernica Rady 93/13/EHS, no aj v tomto prípade sa riešila aplikácia na subjekt verejného práva, teda zdravotnú poisťovňu, v čom možno nájsť paralelu s postavením RTVS a s napĺňaním jej verejnoprospešných cieľov. Obe smernice majú cieľ zaistiť vysokú spoločnú úroveň ochrany spotrebiteľov, ako to je aj v tomto posudzovanom prípade, čo je dôvodom pre prijatie záverov ohľadom definície pôsobnosti smernice aj na subjekty verejného práva. Bližšie závery možno nájsť v návrhu generálneho advokáta Yvesa Bota zo 4.7.2013.

36. Ak teda Súdny dvor EÚ pripustil výklad, že verejnoprávne právnické osoby spadajú do rámca Smernice 2005/29/ES, je dôvodné vychádzať z toho, že verejnoprávne subjekty spadajú pod pôsobnosť aj iných smerníc, ktoré majú rovnaký cieľ, nakoľko v podstate všetky verejné právnické osoby sú založené spravidla na to, aby sledovali verejnoprospešný cieľ. Z odôvodnenia citovaných rozhodnutí vyplýva, že ani verejnoprávny subjekt, ktorý je poverený verejnoprospešnou funkciou, nemôže byť oslobodený od svojej povinnosti dodržiavať zásadné pravidlá, akými sú pravidlá odbornej starostlivosti, a to hlavne vo vzťahu k subjektom, ktoré sú zásahom štátu povinné platiť úhradu v prospech takéhoto subjektu.

37. Tomuto výkladu zodpovedá aj bod 14 odôvodnenia Smernice Rady 93/13 ES, podľa ktorého sa zohľadňujú prípadné nekalé podmienky aj pri dodávkach verejného charakteru, ktoré zabezpečujú kolektívne služby cit. „keďže členské štáty zabezpečia, aby do zmlúv neboli zahrnuté nekalé podmienky, najmä preto, že táto smernica platí tiež pre obchody, podnikanie alebo povolania verejného charakteru“. Rovnaký záver vyplýva aj z bodu 16 odôvodnenia smernice, „keďže hodnotenie nekalého charakteru podmienok podľa vybraných všeobecných kritérií najmä pri predaji alebo dodávkach verejného charakteru, ktoré zabezpečujú kolektívne služby,...“).

38. Pokiaľ ide o premlčanie časti nárokov odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie o spotrebiteľskej povahe predmetnej veci, a preto za správny považoval aj postup súdu, ktorý priznal žalovanému ex offa ochranu vrátane ochrany pred negatívnymi následkami plynutia času, ak RTVS odkladala uplatnenie úhrady za obdobie od 1.4.2008 a za nasledujúce obdobia. RTVS týmto odkladaním privodila oslabenie vlastného práva.

39. Odvolací súd teda považuje rovnako ako súd prvej inštancie nároky uplatnené v tomto konaní za (čiastočne) oslabené do takej miery, že po uplynutí premlčacej doby ich priznať nemožno. Premlčanie má okrem iného preventívnu funkciu predchádzať uplatňovaniu práva po neprimerane dlhú dobu. Už len z prozaického dôvodu, že plynutie času je priamo úmerné riziko straty dokladov, zabúdanie a celkové sťaženie právnej pozície bežného občana použiť procesné prostriedky. Z tohto pohľadu odkladanie uplatnenia práva nie je poctivé a čiastočne voči laikom aj nečestné. Ak primárne právo únie sleduje vysoký stupeň ochrany spotrebiteľov (čl. 38 Charty základných práv EÚ), tak podľa názoru odvolacieho súdu pred akýmkoľvek nečestnosťami vrátane nedôvodného odkladania uplatnenia práva. Zdá sa, že dôvodom uplatňovania premlčaných práv na súde je spoliehanie sa veriteľa na to, že sa zo strany občana obrana premlčaním neuplatní, čo je v prípade dlžníka, ktorý je laikom zarážajúce.

40. Odvolací súd považuje inštitút premlčania práva za účelný procesný prostriedok obrany spotrebiteľa a ktorý má aj svoj procesný rozmer (pozri Števíček, M.: Zákon a sudcovia; k výkladu ustanovenia § 5b zákona o ochrane spotrebiteľa In: Justičná revue. - Roč. 67, č. 3 (2015), s. 357-367.) a niet dôvod ho vylučovať z množiny do úvahy prichádzajúcich prostriedkov účelnej obrany spotrebiteľa, ohľadne ktorých má zo strany súdu voči spotrebiteľovi smerovať poučenie, a to 1. vhodným spôsobom, 2. nad rámec všeobecnej poučovacej povinnosti, 3. aj o iných účelných možnostiach obrany (§ 292 CSP; cit., Súd poučí spotrebiteľa „vhodným spôsobom...,nielen v rozsahu všeobecnej poučovacej povinnosti...ale ho poučí aj ...o iných možnostiach potrebných na účelné uplatnenie alebo bránenie jeho práv.). V danom prípade správne súd prvej inštancie prihliadol na premlčanie podľa §5b Spotrebiteľského kódexu.

41. Pokiaľ ide o začiatok plynutia premlčacej doby, relevantné sú nasledovné okolnosti :

1. Povinnosť každého spotrebiteľa platiť úhradu mesačne vždy do posledného dňa príslušného mesiaca (§7 ods.1,2 zákona č.340/2012 Zz., cit., Úhrada sa platí mesačne; úhradu za príslušný kalendárny mesiac je platiteľ povinný zaplatiť do posledného dňa príslušného kalendárneho mesiaca.“,

2. povinnosť RTVS zaslať výzvu a

3. uplynutie 30-dňovej lehoty na plnenie.

Ak sú splnené uvedené podmienky, RTVS je povinná uplatniť právo na súde. Ako je zrejmé, nič nebránilo RTVS zaslať výzvu za obdobie od 4/2008 až 8/2014 už skôr a predovšetkým si uplatniť tieto nároky na súde.

42. Z tohto dôvodu sa odvolací súd stotožnil so súdom prvej inštancie aj čo do obdobia, za ktoré sú úhrady premlčané a teda uplatnené po všeobecnej trojročnej premlčacej dobe (žaloba podaná 20.9.2017, premlčané úhrady za obdobie od 4/2008 do 8/2014).

43. Nemožno teda konštatovať, aby v prejednávanej veci došlo k pochybeniu pri zisťovaní skutkového stavu alebo pri právnom posúdení nárokov uplatňovaných žalobcom v tomto konaní. Okolnosť, že predmetnú vec posúdil súd prvej inštancie ako vec spotrebiteľského charakteru, nemožno považovať za inú vadu konania (§ 365 ods. 1 písm. d) CSP), ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

44. Odvolací súd preto potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutej časti t.j. vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti, ako aj v súvisiacom výroku o trovách konania, hoci nemožno súhlasiť s názorom súdu, že dôvodom na nepriznanie náhrady trov konania žalovanému je okolnosť, že si náhradu trov konania neuplatnil a zo spisu trovy nevyplyvajú. Podľa súčasnej právnej úpravy (§ 255 a nasl. CSP) rozhoduje súd o nároku na náhradu trov konania bez návrhu a zaoberá sa len nárokom, teda nie okolnosťou výšky trov vrátane toho, či táto vyplýva zo spisu, pretože tieto okolnosti skúma súd až po právoplatnosti rozhodnutia o nároku na náhradu trov. Žalovaný však nepodal proti rozsudku odvolanie, a preto treba vychádzať zo zásady zákazu reformatio in peius, t.j. zmeny k horšiemu v neprospech odvolateľa, preto odvolací súd potvrdil aj výrok o trovách konania v napadnutom rozsudku.

45. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že v odvolacom konaní úspešnému žalovanému bol priznaný nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči neúspešnému žalobcovi v plnom rozsahu 100 %.

46. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je odvolanie prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak:

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca, alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo, alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca, alebo nesprávny obsadený súd,
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 430 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky:

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxi dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená,
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v ods. 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné ak:

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desať násobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania, len príslušenstvo, pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písm. a) a b).

Na určenie výšky určenie minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v ods. 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP). Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP). Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacoch od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom, alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne a čoho sa dovolateľ domáha (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je:

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá ma vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec, alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou, alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a ochrane pred diskrimináciou, alebo odborovou organizáciou, a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 1, 2 CSP).

Rozsah v akom sa rozhodnutie napadá môže dovolateľ rozšíriť, len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).